

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR
LANTBRUKSMASKINMONTÖR
2008**

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR LANTBRUKSMASKINMONTÖR
2008**

© Utbildningsstyrelsen 2008

Edita Prima Oy

Helsingfors 2008

ISBN 978-952-13-3852-6 (häft.)

ISBN 978-952-13-3853-3 (pdf)

DNR **18/011/2008**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **21.5.2008**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.9.2008 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger
L 631/1998 13 § 2 mom

Upphäver Föreskrift Nr **26/011/2003, 26.6.2003**

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR LANTBRUKSMASKINMONTÖR

Utbildningsstyrelsen har beslutat om grunderna för Yrkesexamen för lantbruksmaskinmontör. Examensgrunderna ska iakttas fr.o.m. 1.9.2008. Examensprestationer som påbörjats innan föreskriftens i kraftträdande kan fullföljas enligt grunderna dnr 26/011/2003 t.o.m. 31.8.2010.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

När utbildning som förbereder för en fristående examen anordnas, beslutar utbildningsanordnaren om innehållet i utbildningen och ordnandet av utbildningen i enlighet med examensgrunderna. Den som deltar i utbildningen ska som en del av utbildningen beredas möjlighet att avlägga en fristående examen.

Generaldirektör

TIMO LANKINEN
Timo Lankinen

Undervisningsråd

JUHANI LAPIOLAHTI
Juhani Lapiolahti

INNEHÅLL

Kapitel 1

Fristående examina	7
1 § Anordnande av fristående examina	7
2 § Avläggande av fristående examen	7
3 § Grunderna för fristående examen	7
4 § Personlig tillämpning i fristående examen	8
5 § Bedömning av yrkesskickligheten i fristående examen	8
6 § Betyg	8
7 § Utbildning som förbereder för fristående examen.....	9

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för lantbruksmaskinmontör.....	9
1 § Examensdelarna	9

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för lantbruksmaskinmontör och grunderna för bedömningen	10
1 § Företagsverksamhet och marknadsföring	10
a) Krav på yrkesskicklighet	10
b) Mål och kriterier för bedömningen	10
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	14
2 § Företagsamhet.....	15
a) Krav på yrkesskicklighet	15
b) Mål och kriterier för bedömningen	15
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	16
3 § Service och reparation av traktor	17
a) Krav på yrkesskicklighet	17
b) Mål och kriterier för bedömningen	17
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	19
4 § Service och reparation av lantbruksmaskiner	20
a) Krav på yrkesskicklighet	20
b) Mål och kriterier för bedömningen	20
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	22
5 § Service och reparation av maskiner för husdjursproduktion.....	23
a) Krav på yrkesskicklighet	23
b) Mål och kriterier för bedömningen	23
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	25

6 §	Reservdelsfunktioner	26
	a) Krav på yrkesskicklighet	26
	b) Mål och kriterier för bedömningen	26
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	27
Bilaga	Beskrivning av yrket.....	28

Kapitel 1

FRISTÅENDE EXAMINA

1 § Anordnande av fristående examina

Examenskommissionerna som tillsätts av Utbildningsstyrelsen och består av representanter för arbetsgivare, arbetstagare, lärare och vid behov självständiga yrkesutövare ansvarar för anordnandet och övervakningen av fristående examina samt utfärdar examensbetyg. Examenskommissionerna gör ett avtal om anordnande av fristående examina med utbildningsanordnarna och vid behov med andra sammanslutningar och stiftelser. Fristående examina kan inte anordnas utan giltigt avtal med examenskommissionen.

2 § Avläggande av fristående examen

Fristående examen avläggs genom att examinanderna vid examenstillfällena i praktiska arbetsuppgifter påvisar det kunnande som förutsätts i examensgrunderna. Varje examensdel ska bedömas skilt för sig. Bedömningen görs som ett samarbete mellan representanter för arbetsgivare, arbetstagare och undervisningssektorn. Inom branscher där det är vanligt med självständiga yrkesutövare tas även denna part i beaktande vid valet av bedömare. Bedömningen godkänns slutligen av examenskommissionen. Examensbetyg kan beviljas då examinanden har avlagt alla examensdelar som krävs med godkänt vitsord.

3 § Grunderna för fristående examen

I examensgrunderna fastställs vilka delar och eventuella kompetensområden som hör till examen, uppbyggnaden av examen, den yrkesskicklighet som krävs i de olika examensdelarna, bedömningsgrunderna (målen och kriterierna för bedömningen) samt sätten att påvisa yrkesskicklighet.

En examensdel utgör ett delområde inom yrket som går att avskilja från den naturliga arbetsprocessen till en självständig helhet som kan bedömas. Kraven på yrkesskicklighet som beskrivs i de olika examensdelarna koncentrerar sig på de centrala funktionerna och verksamhetsprocesserna inom yrket samt på yrkespraxis inom den aktuella branschen. De omfattar även färdigheter som allmänt behövs i arbetslivet, till exempel sociala färdigheter.

Målen och kriterierna för bedömningen är härledda ur kraven på yrkesskicklighet. Målen för bedömningen anger de kunskapsområden som man vid bedömningen fäster särskild vikt vid. Definitionen av dessa mål underlättar också bedömningen av den aktuella arbetsprocessen. Bedömningen ska täcka alla de mål för bedömning som beskrivs i examensgrunderna. Kriterierna för bedömningen bestämmer den kvalitativa och kvantitativa nivån på en godkänd prestation.

Sätten att påvisa yrkesskicklighet innehåller preciserande anvisningar om avläggandet av examen. Yrkesskickligheten påvisas i allmänhet i autentiska arbetsuppgifter. Sätten att påvisa yrkesskicklighet kan innehålla direktiv för bl.a. hur en examensprestation vid behov kan kompletteras så att alla krav på yrkesskicklighet blir beaktade.

4 § Personlig tillämpning i fristående examen

Utbildningsstyrelsen har utfärdat en särskild föreskrift om personlig tillämpning.

5 § Bedömning av yrkesskickligheten i fristående examen

Vid bedömning av yrkesskickligheten är det viktigt att ingående och noggrant granska hur examinanderna visar att de kan det som examensgrunderna förutsätter i kraven på yrkesskicklighet för den aktuella examensdelen. Vid bedömningen tillämpas de bedömningskriterier som fastställts i examensgrunderna. Bedömarna ska mångsidigt använda sig av olika och i första hand kvalitativa bedömningsmetoder. Används endast en metod, blir resultatet inte nödvändigtvis tillförlitligt. Vid bedömningen beaktas bransch- och examensspecifika särdrag i enlighet med examensgrunderna. Om examinanderna har tillförlitliga utredningar om tidigare påvisat kunnande, granskar bedömarna hur de motsvarar kraven på yrkesskicklighet i examensgrunderna. Bedömarna föreslår för examenskommissionen att kunnandet erkänns som en del av examensprestationen. Examenskommissionen fattar det slutliga beslutet om erkännande av tidigare påvisat kunnande som tillförlitligt utretts.

Bedömning av yrkesskicklighet är en process där insamling av bedömningsmaterial och dokumentering av bedömning spelar en viktig roll. Representanter för arbetslivet och lärare gör på trepartsbasis en noggrann och mångsidig bedömning. Examinanderna ska klart och tydligt få veta hur bedömningsgrunderna tillämpas i deras eget fall. De ska också ges möjlighet att själva bedöma sina prestationer. Examensarrangören gör upp ett bedömningsprotokoll över examensprestationen för den aktuella examensdelen som undertecknas av bedömarna. Till en bra bedömningsprocess hör också att efter detta ge examinanderna respons på prestationerna. Det slutliga bedömningsbeslutet fattas av examenskommissionen.

Bedömare

De personer som bedömer examinandernas yrkesskicklighet ska ha god yrkeskunskap inom det aktuella området. Examenskommissionen och examensarrangören kommer överens om bedömarna i avtalet om anordnande av fristående examen.

Rättelse av bedömning

Examinanderna kan inom lagstadgad tid anhålla om rättelse av bedömning av den examenskommission som ansvarar för den aktuella examen.

En skriftlig begäran om rättelse riktas till examenskommissionen. Examenskommissionen kan efter att ha hört bedömarna besluta om en ny bedömning. Det går inte att genom besvär anhålla om ändring av examenskommissionens beslut som gäller rättelse av bedömning.

6 § Betyg

Examenskommissionen beviljar examensbetyg och betyg för en eller flera avlagda examensdelar. Betyg över deltagande i förberedande utbildning ges av utbildningsanordnaren. Utbildningsstyrelsen har utfärdat direktiv om vilka uppgifter som ska framgå ur

betyg för fristående examina, utbildning som förbereder för fristående examen och läroavtalsutbildning.

Betyg för en eller flera examensdelar ges på begäran. Examensbetyget, liksom betyget för en eller flera avlagda examensdelar, undertecknas av en representant för examenskommissionen och en representant för examensarrangören.

En anteckning om avlagd fristående examen i ett av Utbildningsstyrelsen godkänt yrkesbevis är ett intyg över avlagd examen som är jämförbart med ett examensbetyg. Examensarrangören skaffar och undertecknar yrkesbeviset. Yrkesbeviset är avgiftsbelagt för examinandan.

7 § Utbildning som förbereder för fristående examen

Det går formellt sett inte att ställa förhandsvillkor i fråga om utbildning för dem som deltar i fristående examina. Examina avläggs ändå huvudsakligen i samband med förberedande utbildning.

Förberedande utbildning ska anordnas i enlighet med examensgrunderna. Utbildningen och examenstillfällena ska planeras utgående från examensdelarna. Den som deltar i utbildning som förbereder för fristående examen ska ges möjlighet att delta i examenstillfällena och avlägga fristående examen som en del av utbildningen.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR LANTBRUKSMASKINMONTÖR

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen för lantbruksmaskinmontör består av sex (6) examensdelar, det vill säga:

Grupp A:

Företagsverksamhet och marknadsföring
Företagsamhet

Grupp B:

Service och reparation av traktor
Service och reparation av lantbruksmaskiner
Service och reparation av maskiner för
husdjursproduktion
Reservdelsfunktioner

Kompetensområden:

Traktorreparatör
Servicereparatör av lantbruksmaskiner
Servicereparatör av maskiner för
husdjursproduktion
Reservdelsförsäljare.

För att få ett examensbetyg ska examinandan avlägga antingen delen Företagsverksamhet och marknadsföring eller Företagsamhet från grupp A och en (1) examensdel från grupp B med godkänt vitsord.

YRKESEXAMEN FÖR LANTBRUKSMASKINMONTÖR

Grupp A

FÖRETAGSVERKSAMHET OCH MARKNADSFÖRING
FÖRETAGSAMHET

Grupp B

a) SERVICE OCH REPARATION AV TRAKTOR
b) SERVICE OCH REPARATION AV LANTBRUKSMASKINER
c) SERVICE OCH REPARATION AV MASKINER FÖR HUSDJURSPRODUKTION
d) RESERVDELSFUNKTIONER

Figur 1. Delarna och kompetensområdena i yrkesexamen för lantbruksmaskinmontör enligt ordningsföljden a) traktorreparatör, b) servicereparatör av lantbruksmaskiner, c) servicereparatör av maskiner för husdjursproduktion och d) reservdelsförsäljare.

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR LANTBRUKSMASKINMONTÖR OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

För varje examensdel presenteras först kraven på yrkesskicklighet (a), därefter med kursiv stil ett eller flera mål för bedömningen som härleds ur kraven på yrkesskicklighet och till sist kriterierna, enligt vilka kraven på yrkesskicklighet uppfylls. Punkt (b) omfattar målen och kriterierna för bedömningen.

1 § Företagsverksamhet och marknadsföring

a) Examinanden vet vilka färdigheter som krävs av en företagare och kan bedöma sina egna företagaregenskaper och värderingar.

b) Bedömning av de egna företagarfärdigheterna

Examinanden

- vet vilka personliga förutsättningar och egenskaper som medverkar till att en företagare är framgångsrik
- kan på basis av denna utgångspunkt och de egna värderingarna bedöma sina förutsättningar att verka som företagare
- kan avgöra om han utgående från sina egna värderingar kan dra slutsatser och skapa lösningar beträffande sin utveckling som företagare.

a) Examinanden kan utvärdera sin bransch och bedöma de möjligheter som den erbjuder att starta och utveckla företagsverksamhet samt riskerna med ett företag.

b) Utredning av företagets verksamhetsförutsättningar

Examinanden

- känner sin bransch tillräckligt väl för att utgående från dess framtidsutsikter samt marknadsläget kunna bedöma hur ett eventuellt eget företag skulle utvecklas
- kan undersöka företagsverksamhet med tanke på resultatet och de riskfaktorer som påverkar resultatet, till exempel finansieringen.

a) Examinanden känner till olika sätt att inleda företagsverksamhet.

b) Val av företagsform och sätt att starta ett företag

Examinanden

- känner till de vanligaste lösningarna beträffande företagsform, inledningsåtgärder, ansvarsfördelning, resurser och risker
- kan jämföra olika alternativ och fatta beslut på basis av dessa jämförelser och vid behov utgående från samtal med sakkunniga.

a) Examinanden är förtrogen med begreppet affärsidé och dess användning som utgångspunkt för företagsverksamhet.

b) *Kännedom om begreppet affärsidé och utvecklandet av företagsidén*

Examinanden

- vet vad som avses med en affärsidé
- förstår dess betydelse som redskap för planeringen av företagsverksamhet och för det praktiska arbetet
- kan vidareutveckla sin företagsidé i en mer fungerande riktning genom att beakta efterfrågan och konkurrensen på marknaden samt sådana centrala differentieringsfaktorer som främjar den egna idén
- kan bedöma den egna affärsidéns potential.

a) Examinanden kan göra upp en verksamhetsplan och en budget samt känner till de ekonomiska och lönsamhetsfaktorerna för företagsverksamhet.

b) *Uppgörande av en verksamhetsplan och budget*

Examinanden

- kan göra upp en verksamhetsplan som stödjer företagets centrala verksamhetsområden
- kan utarbeta en budget med hänsyn till företagets situation och mål.

b) *Utvärdering av lönsamheten*

Examinanden

- känner till huvudprinciperna för redovisning
- förstår vad som avses med lönsam affärsverksamhet och hur man kan påverka den
- kan bedöma företagsverksamhetens lönsamhet med hjälp av kalkyler och nyckeltal samt tolka bokslut
- kan utarbeta en ungefärlig resultatprognos för företaget.

a) Examinanden känner till huvudprinciperna för företagsbeskattning.

b) *Kännedom om företagsbeskattning*

Examinanden

- är förtrogen med huvudprinciperna för företagsbeskattning
- kan ta ställning till innehållet i en skattedeclaration
- kan agera på lagstadgat sätt i fråga om momsbeskattningen av produkter och tjänster.

a) Examinanden kan sköta fakturering av sina tjänster.

b) *Fakturering av tjänster*

Examinanden

- känner till principerna för fakturering och kan sköta olika faktureringsrutiner, till exempel moms- och andra specifikationer
- behärskar användningen av olika betalmedel och beaktar säkerhets- och riskfaktorerna i anslutning till dem
- förstår vikten av en snabb fakturering med tanke på penningomsättningen och lönsamheten.

a) Examinanden kan leda och utveckla ett företag.

b) Att leda och utveckla företaget

Examinanden

- behärskar företagets dagliga och periodiska arbeten och kan planera dem på ett konsekvent sätt
- känner till lagstiftningen och bestämmelserna för företagsverksamhet och kan handla därefter samt enligt överenskommelser och etiskt hållbara principer
- kan som företagsledare skapa en fungerande helhet av sina kunskaper om branschen, företagsamhet, företagets servicenatur och principen om hållbar utveckling
- är förtrogen med principerna för kvalitetssystem och kan utveckla företagets verksamhet enligt dessa principer, marknadsläget och kundresponser
- kan sköta sin arbetshälsa och sitt välbefinnande genom att bland annat skapa en balans mellan arbete och fritid och se till att både de fysiska och psykiska krafterna räcker till.

a) Examinanden kan planera och utföra företagets marknadsföring.

b) Att utarbeta och genomföra en marknadsföringsplan

Examinanden

- är förtrogen med begreppen och principerna för marknadsföring
- kan utarbeta en realistisk marknadsföringsplan som ger en möjlighet för småföretag att synliggöra sina tjänster
- kan se till att marknadsföringsplanen genomförs och följa med resultaten samt utföra korrigerande åtgärder på basis av sina erfarenheter
- kan utföra en målinriktad marknadsföring enligt en segmenterad kundkrets
- kan använda för företaget lämpliga lokala, regionala och landsomfattande kanaler i marknadsföringen samt samarbeta med sådana organ som stödjer företagets affärsidé, till exempel organisationer och föreningar inom samma bransch.

a) Examinanden kan prissätta serviceprodukter lönsamt.

b) Prissättningsfärdigheter

Examinanden

- är förtrogen med principerna för kostnadskalkylering och kan tillämpa dem vid prissättning av serviceprodukter
- känner till grunderna i marknadsbaserad prissättning samt samarbetsparternas prissättning
- kan prissätta serviceprodukter och produkthelheter lönsamt och marknadsinriktat
- behärskar momsberäkning och beaktar den i prissättningen
- kan prissätta reservdelsfunktionerna med utrymme för täckningsbidrag.

a) Examinanden kan samarbeta och fungera i interaktionssituationer.

b) *Samarbets- och interaktionsfärdigheter*

Examinanden

- är medveten om betydelsen av nätverksanslutning och kan samarbeta med andra företagare och samarbetsparter inom samma bransch
- behärskar mötesteknik och kan arbeta i olika grupper och interaktionssituationer
- behärskar förhandlingsteknik.

a) Examinanden kan utnyttja datateknik i sitt arbete.

b) *Färdigheter i datateknik*

Examinanden

- kan söka den information som behövs i arbetet med hjälp av datateknik
- kan underhålla och uppdatera olika program, till exempel ett faktureringsprogram, reservdelsprogram och kundhanteringsprogram
- kan söka information också på något annat språk än modersmålet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Vid avläggandet av den här examensdelen är det viktigt att examinanden känner till grundprocesserna för företagsverksamhet. Utgångspunkten för bedömningen av examensprestationerna är att få reda på hur väl examinanden har kombinerat de praktiska färdigheterna med teorin och begreppen som ligger till grund för dessa färdigheter samt i förhållande till kraven på yrkesskicklighet för denna examensdel. Färdigheterna påvisas i huvudsak i en autentisk arbetsmiljö genom praktiska arbetsuppgifter. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan någon annan form av yrkeskunskaper användas som grund för bedömningen.

Som huvudsaklig metod för bedömning av den yrkesskicklighet som krävs används arbetsprov, färdighetstest, observation av arbete och en projektuppgift av varierande längd. Bedömningsmetoderna ska vara lämpliga för bedömning av denna examensdel. För fastställande av de kunskaper och insikter som ligger till grund för den yrkesskicklighet som krävs kan enkäter och intervjuer, självvärdering, grupp- och kamratutvärdering (peer review), skriftliga uppgifter, samtal med sakkunniga eller någon annan metod användas som stöd för det praktiska yrkesprovet för att precisera nivån på examinandens kunnande.

2 § Företagsamhet

a) Examinanden vet vilka färdigheter som krävs av en företagare och kan bedöma sina egna företagaregenskaper och värderingar.

b) Bedömning av de egna företagarfärdigheterna

Examinanden

- vet vilka färdigheter som medverkar till att en företagare är framgångsrik
- kan på basis av denna utgångspunkt och sina egna värderingar bedöma sig själv och sitt företagande samt avgöra om han utgående från sina egna bedömningar kan dra slutsatser och skapa lösningar beträffande förutsättningarna för en egen företagsverksamhet.

a) Examinanden känner till sin bransch och kan undersöka de möjligheter som den erbjuder att verka som företagare.

b) Bedömning av möjligheterna att inleda företagsverksamhet inom branschen

Examinanden

- kan värdesätta sin yrkesskicklighet
- känner sin bransch tillräckligt väl för att utgående från dess framtidsutsikter och marknadsläget kunna undersöka möjligheterna att starta ett eget företag.

a) Examinanden är förtrogen med begreppet affärsidé och dess användning som utgångspunkt för företagsverksamhet.

b) Kännedom om begreppet affärsidé

Examinanden

- vet vad affärsidén har för funktion
- förstår dess betydelse som redskap för planering och utveckling av företagsverksamhet
- har tillräckligt med kunskaper för att kunna vara med och utveckla en egen företagsidé tillsammans med en sakkunnig.

a) Examinanden vet hur man startar ett företag och vilka risker som är förknippade med företagsverksamhet.

b) Kännedom om inledande av och riskerna med företagsverksamhet

Examinanden

- vet vilka alternativ det finns för den som överväger att starta ett eget företag, till exempel med tanke på företagsform, inledande åtgärder, ansvarsfördelning och risker
- kan diskutera de olika alternativen med en sakkunnig.

a) Examinanden vet i princip vilka ekonomiska, produktionstekniska och psykiska resurser som behövs i ett företag och kan bedöma sina egna möjligheter att inleda företagsverksamhet.

b) Kännedom om de viktigaste ekonomiska principerna för företagsverksamhet

Examinanden

- har förmåga att under ledning av en sakkunnig delta i utarbetandet av verksamhetsplaner för de områden som stödjer företagets verksamhet bäst
- förstår vad som avses med lönsam affärsverksamhet och hur man kan påverka den
- kan i stora drag tolka uppgifter om kapitalet, förmögenheten, betalningsförmågan och resultatet i ett bokslut
- förstår principerna för kostnadsberäkning och vet i stort sätt vilka marknadsbaserade faktorer som bör beaktas i en förnuftig prissättning av produkter och tjänster
- kan göra upp en grov budget tillsammans med en sakkunnig.

b) Bedömning av de egna förutsättningarna att inleda företagsverksamhet

Examinanden

- kan med sikte på ett eget företag diskutera inledandet av företagsverksamhet med en sakkunnig
- känner till viktiga aktörer, myndigheter och sakkunniga inom branschen
- förstår vilka psykiska resurser det behövs för att starta ett eget företag.

a) Examinanden känner till den centrala lagstiftningen för företagsverksamhet och kan skaffa tilläggsinformation.

b) Kännedom om den centrala lagstiftningen om företagsverksamhet och informationssökning

Examinanden

- är i stora drag förtrogen med den centrala lagstiftningen om företagsverksamhet
- kan söka sakkunnighjälp och tilläggsinformation om beskattning och andra frågor som gäller företagsverksamhet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Vid avläggandet av den här examensdelen är det viktigt att examinandan känner till grundprocesserna för företagsverksamhet. Utgångspunkten för bedömningen av examensprestationerna är att få reda på hur väl examinandan har kombinerat de praktiska färdigheterna med teorin och begreppen som ligger till grund för dessa färdigheter samt i förhållande till kraven på yrkesskicklighet för denna examensdel. Färdigheterna påvisas i huvudsak i en autentisk arbetsmiljö genom praktiska arbetsuppgifter. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan någon annan form av yrkeskunskaper användas som grund för bedömningen.

Som huvudsaklig metod för bedömning av den yrkesskicklighet som krävs används arbetsprov, färdighetstest, observation av arbete och en projektuppgift av varierande längd. Bedömningsmetoderna ska vara lämpliga för bedömning av denna examensdel. För fastställande av de kunskaper och insikter som ligger till grund för den yrkesskicklighet som krävs kan enkäter och intervjuer, självvärdering, grupp- och kamratutvärdering (peer review), skriftliga uppgifter, samtal med sakkunniga eller någon annan metod användas som stöd för det praktiska yrkesprovet för att precisera nivån på examinandans kunnande.

3 § Service och reparation av traktor

a) Examinanden kan ingå ett serviceavtal som gäller service, reparation och montering av traktorer.

b) Ingående av serviceavtal

Examinanden

- är insatt i service, reparation och montering av traktorer och är förtrogen med rutinerna inom branschen
- kan ingå ett märkesspecifikt serviceavtal och är medveten om innehållet, ansvarsfördelningen och förpliktelserna samt rättigheterna i avtalet
- kan använda och uppdatera märkesspecifikt service-, reparations- och reservdelsinformation och förstår betydelsen av att uppdatera den.

a) Examinanden behärskar elteknik, hydraulik, kraftöverföring och motorns funktion.

b) Behärskande av elteknik, hydraulik och kraftöverföring

Examinanden

- behärskar grunderna i elteknik, hydraulik, kraftöverföring och annan mekanik och kan tillämpa sina kunskaper märkesspecifikt
- kan tolka el- och hydraulikskeman och använda dem vid felsökning
- kan använda riktiga mätpunkter och traktorns interna eller andra felsöknings-system för att bestämma fel.

b) Kännedom om motorns funktion

Examinanden

- är förtrogen med motorns funktion och principerna för dess styrsystem
- kan justera motorn, bestämma reparationsbehovet och reparera fel i motorn
- kan vid behov använda specialverkstäder, till exempel sådana som utför maskinell bearbetning av motordelar.

a) Examinanden kan utföra service och identifiera fel på en traktor, bestämma reparations- och reservdelsbehovet samt välja riktiga arbetsmetoder, reparera felet och montera tilläggsutrustning på en traktor.

b) Service av traktor

Examinanden

- kan utföra regelbunden service och annat underhåll på olika traktormärken.

b) Identifiering av fel, bestämning av reparationsbehovet och reparation

Examinanden

- är förtrogen med de testredskap och specialverktyg som används vid service och reparationer
- kan välja lämpliga testinstrument och verktyg för reparationsobjektet
- behärskar principerna för identifiering av fel och kan använda diagnostikprogram vid felsökning
- kan bestämma reparations- och reservdelsbehovet

- kan utföra reparationsarbete, till exempel svetsning och annat fogningsarbete
- han söka tilläggsinformation och anvisningar vid problem i service- och reparationsarbetet
- kan ta reda på de viktigaste punkterna i informationen också på ett annat språk än modersmålet.

b) Montering av tilläggsutrustning samt omändringsarbete

Examinanden

- känner till och kan montera, justera och reparera traktorns tilläggsutrustning
- iakttar lagar och bestämmelser vid montering av tilläggsutrustning och vid omändringsarbeten.

a) Examinanden kan anskaffa och sälja reservdelar, ansvara för lagret av reservdelar och tillbehör samt sköta lagerbokföring.

b) Anskaffning och försäljning av reservdelar, lagerföring och lagerbokföring

Examinanden

- kan anskaffa reservdelar med användning av databaserade reservdelssystem
- beaktar leveranstiderna vid anskaffning av reservdelar
- kan förutse reservdelsbehovet för säsongen och utnyttja kampanjpriser
- kan upprätthålla ett lager av reservdelar och tillbehör som är tillräckligt stort med tanke på verksamheten och omsättningen
- kan sälja reservdelsenheter för reparationer och underhåll
- kan se till att lagerbokföringen är uppdaterad.

a) Examinanden kan ge råd och instruktioner till kunder samt arbeta kundinriktat.

b) Instruktions- och kundbetjäningssjärdigheter

Examinanden

- har bekantat sig med instruktionsteknik och kan instruera kunder i hur en traktor används och underhålls samt i dess justerfunktioner
- är förtrogen med goda principer för kundbetjäning och kan handla därefter
- beaktar kundernas behov och önskemål och strävar i problemsituationer efter att förhandla sig fram till en förnuftig helhetslösning
- kan marknadsföra servicetjänster och få dem utförda på tidpunkter utanför arbetstopparna
- kan beräkna service- och reparationskostnaderna samt göra en kostnadskalkyl
- känner till den konsumentskydds-, köp- och produktansvarslag som gäller handel med reservdelar och tillbehör samt reparationsvillkoren för motorfordon och deras delar och iakttar dessa förordningar och reparationsvillkor.

a) Examinanden beaktar kvalitetssystemet och iakttar ekonomiska principer i sitt arbete, använder säkra arbetsmetoder samt följer miljöförordningar och -bestämmelser.

b) Iakttagande av kvalitetssystemet

Examinanden

- kan planera och organisera sitt arbete så att det utförs snabbt och ekonomiskt
- är ansvarsfull och kan tillämpa kvalitetssystemet i sin verksamhet.

b) Iakttagande av arbetarskyddet

Examinanden

- iakttar lagar och bestämmelser om arbetarskyddet samt använder hälsosamma arbetsmetoder med beaktande av till exempel temperaturen, luftkonditioneringen, olycksriskerna och ergonomin i verkstaden eller arbetsmiljön
- har avlagt certifikatet för heta arbeten och har ett giltigt intyg på det.

b) Beaktande av miljöaspekter

Examinanden

- iakttar förordningarna vid hantering av problem- och annat avfall
- fäster uppmärksamhet vid kundernas trivsel genom att hålla verkstaden, servicebilen och kundbetjäningstrymmen rena och snygga.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Vid avläggandet av den här examensdelen är det viktigt att examinandens behärskar märkesspecifik service, montering och reparation av traktorer. Utgångspunkten för bedömningen av examensprestationerna är att få reda på hur väl examinandens kombinerat de praktiska färdigheterna med teorin och begreppen som ligger till grund för dessa färdigheter samt i förhållande till kraven på yrkesskicklighet för denna examensdel. Färdigheterna påvisas i huvudsak i en autentisk arbetsmiljö genom praktiska arbetsuppgifter. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan någon annan form av yrkeskunskaper användas som grund för bedömningen.

Som huvudsaklig metod för bedömning av den yrkesskicklighet som krävs används arbetsprov, färdighetstest, observation av arbete och en projektuppgift av varierande längd. Bedömningsmetoderna ska vara lämpliga för bedömning av denna examensdel. För fastställande av de kunskaper och insikter som ligger till grund för den yrkesskicklighet som krävs kan enkäter och intervjuer, självvärdering, grupp- och kamratutvärdering (peer review), skriftliga uppgifter, samtal med sakkunniga eller någon annan metod användas som stöd för det praktiska yrkesprovet för att precisera nivån på examinandens kunnande.

4 § Service och reparation av lantbruksmaskiner

a) Examinanden kan ingå ett serviceavtal som gäller service, reparation och montering av lantbruksmaskiner.

b) Ingående av serviceavtal

Examinanden

- är insatt i service, reparation och montering av de viktigaste lantbruksmaskinerna i regionen och vet vilka verksamhetsprinciper som gäller inom branschen
- känner till odlingsprinciperna för de växter som allmänt odlas inom hans område och funktionsprinciperna för de maskiner som används vid odlingen av dessa växter, till exempel skördetröskan, odlings- och höbärgningsmaskiner som kopplas till traktorn och utrustning för specialodling samt frontlastare och lyftanordningar
- kan använda de ovannämnda maskinerna i den utsträckning som krävs för service, justering och reparation
- kan ingå ett märkesspecifikt serviceavtal och är medveten om innehållet, ansvarsfördelningen och förpliktelserna samt rättigheterna i avtalet
- kan använda och uppdatera märkesspecifikt service-, reparations- och reservdelsinformation och förstår betydelsen av att uppdatera den.

a) Examinanden behärskar elteknik, hydraulik, mekanik samt dataöverföring och kraftöverföring.

b) Behärskande av elteknik, hydraulik, mekanik samt dataöverföring och kraftöverföring

Examinanden

- behärskar grunderna i elteknik, hydraulik, mekanik, dataöverförings- och kraftöverföringsteknik och kan tillämpa sina kunskaper märkesspecifikt
- kan tolka el- och hydraulikschema och använda dem vid felsökning
- behärskar dataöverförings- och kraftöverföringstekniken mellan en traktor och en arbetsmaskin
- kan använda riktiga mätpunkter och de mät- och testinstrument som arbetet kräver.

a) Examinanden kan utföra service och identifiera fel på lantbruksmaskiner, bestämma reservdels- och reparationsbehovet samt välja riktiga arbetsmetoder, reparera felet och montera tilläggsutrustning på lantbruksmaskiner.

b) Service av en lantbruksmaskin

Examinanden

- kan utföra regelbunden service och annat underhåll på olika märken.

b) Identifiering av fel, bestämning av reparationsbehovet och reparation

Examinanden

- är förtrogen med de mät- och testinstrument samt specialverktyg som används vid service och reparationer av lantbruksmaskiner och kan välja lämpliga redskap för reparationsobjektet
- kan bestämma fel med hjälp av diagnostikprogram

- kan bestämma reparations- och reservdelsbehovet
- kan justera och reparera en maskin med användning av riktiga arbetsmetoder
- kan utföra behövliga svetsreparationer, maskinell bearbetning och ytbehandling på platsen och behärskar den baskunskap som behövs för dessa arbeten, till exempel beträffande materialens egenskaper, hållfasthet eller läsning av maskinritningar
- han söka tilläggsinformation och anvisningar vid problem i service-, justerings och reparationsarbetet
- kan ta reda på de viktigaste punkterna i informationen också på ett annat språk än modersmålet.

b) Montering av tilläggsutrustning samt omändringsarbete

Examinanden

- känner till tilläggsutrustningen för lantbruksmaskiner, kan montera och justera dem, reparera eventuella fel samt utföra andra eventuella omändringsarbeten
- iakttar lagar och bestämmelser vid montering av tilläggsutrustning och vid omändringsarbeten.

a) Examinanden kan anskaffa och sälja reservdelar, ansvara för lagret av reservdelar och tillbehör samt sköta lagerbokföring.

b) Anskaffning och försäljning av reservdelar, lagerföring och lagerbokföring

Examinanden

- kan anskaffa reservdelar med användning av databaserade reservdelssystem
- beaktar leveranstiderna vid anskaffning av reservdelar
- kan förutse reservdelsbehovet för säsongen
- kan upprätthålla ett lager av reservdelar och tillbehör som är tillräckligt stort med tanke på verksamheten och omsättningen
- kan sälja reservdelshelheter för reparationer och underhåll
- kan se till att lagerbokföringen är uppdaterad.

a) Examinanden kan ge råd och instruktioner till kunder samt arbeta kundinriktat.

b) Instruktions- och kundbetjäningfärdigheter

Examinanden

- har bekantat sig med instruktionsteknik och kan instruera kunder i hur en lantbruksmaskin används och underhålls samt i dess justerfunktioner i enlighet med tillverkarens anvisningar
- är förtrogen med goda principer för kundbetjäning och kan handla därefter
- beaktar kundernas behov och önskemål och strävar i problemsituationer efter att förhandla sig fram till en förnuftig helhetslösning
- kan marknadsföra servicetjänster och få dem utförda på tidpunkter utanför arbetstopparna
- kan beräkna service- och reparationskostnaderna samt göra en kostnadskalkyl
- känner till den konsumentskydds-, köp- och produktansvarslag som gäller handel med reservdelar och tillbehör samt reparationsvillkoren för motorfordon och deras delar och iakttar dessa förordningar och reparationsvillkor i sitt arbete.

a) Examinanden beaktar kvalitetssystemet och iakttar ekonomiska principer i sitt arbete, använder säkra arbetsmetoder samt följer miljöförordningar och -bestämmelser.

b) Iakttagande av kvalitetssystemet

Examinanden

- kan planera och organisera sitt arbete så att det utförs snabbt och ekonomiskt
- är ansvarsfull och kan tillämpa kvalitetssystemet i sin verksamhet.

b) Iakttagande av arbetarskyddet

Examinanden

- iakttar lagar och bestämmelser om arbetarskyddet samt använder hälsosamma arbetsmetoder med beaktande av till exempel temperaturen, luftkonditioneringen, olycksriskerna och ergonomin i verkstaden eller arbetsmiljön
- har avlagt certifikatet för heta arbeten och har ett giltigt intyg på det.

b) Beaktande av miljöaspekter

Examinanden

- iakttar förordningarna vid hantering av problem- och annat avfall
- fäster uppmärksamhet vid kundernas trivsel genom att hålla verkstaden, servicebilen och kundbetjäningstrymmen rena och snygga.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Vid avläggandet av den här examensdelen är det viktigt att examinandens behärskar märkesspecifik service, montering och reparation av lantbruksmaskiner. Utgångspunkten för bedömningen av examensprestationerna är att få reda på hur väl examinandens har kombinerat de praktiska färdigheterna med teorin och begreppen som ligger till grund för dessa färdigheter samt i förhållande till kraven på yrkesskicklighet för denna examensdel. Färdigheterna påvisas i huvudsak i en autentisk arbetsmiljö genom praktiska arbetsuppgifter. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan någon annan form av yrkeskunskaper användas som grund för bedömningen.

Som huvudsaklig metod för bedömning av den yrkesskicklighet som krävs används arbetsprov, färdighetstest, observation av arbete och en projektuppgift av varierande längd. Bedömningsmetoderna ska vara lämpliga för bedömning av denna examensdel. För fastställande av de kunskaper och insikter som ligger till grund för den yrkesskicklighet som krävs kan enkäter och intervjuer, självvärdering, grupp- och kamratutvärdering (peer review), skriftliga uppgifter, samtal med sakkunniga eller någon annan metod användas som stöd för det praktiska yrkesprovet för att precisera nivån på examinandens kunnande.

5 § Service och reparation av maskiner för husdjursproduktion

a) Examinanden kan ingå ett serviceavtal som gäller service, reparation och montering av maskiner för husdjursproduktion.

b) Ingående av serviceavtal

Examinanden

- är insatt i service, reparation och montering av de regionalt viktigaste maskinerna och apparaterna för husdjursproduktion och vet vilka verksamhetsprinciper som gäller inom branschen
- känner till principerna för husdjursskötsel och funktionsprinciperna för de maskiner och apparater som allmänt används i husdjursskötsel inom hans område, till exempel de maskiner och apparater för husdjursproduktion som används vid fodertransport, utfodring, utgödsling och mjölkning
- kan använda dessa maskiner i den utsträckning som krävs för service, justering, montering och reparation
- kan ingå ett märkesspecifikt serviceavtal och är medveten om innehållet, ansvarsfördelningen och förpliktelserna samt rättigheterna i avtalet
- kan använda och uppdatera märkesspecifik service-, reparations- och monteringsinformation och förstår betydelsen av att uppdatera den.

a) Examinanden behärskar elteknik, pneumatik, hydraulik och mekanik.

b) Behärskande av elteknik, pneumatik, hydraulik och mekanik

Examinanden

- behärskar grunderna i elteknik, pneumatik, hydraulik och mekanik och kan tillämpa sina kunskaper märkesspecifikt
- kan tolka el-, pneumatik- och hydraulikskeman och använda dem vid felbestämning
- kan använda riktiga mätpunkter och de mät- och testinstrument som arbetet kräver.

a) Examinanden kan utföra service och identifiera fel på maskiner för husdjursproduktion, bestämma reservdels- och reparationsbehovet samt välja riktiga arbetsmetoder, reparera felet och montera tilläggsutrustning på maskiner för husdjursproduktion.

b) Service av maskiner för husdjursproduktion

Examinanden

- kan utföra regelbunden service och annat underhåll på olika märken.

b) Identifiering av fel, bestämning av reparationsbehovet och reparation

Examinanden

- är förtrogen med de mät- och testinstrument samt specialverktyg som används vid service och reparationer av maskiner för husdjursproduktion och kan välja lämpliga redskap för reparationsobjektet
- kan bestämma fel med hjälp av diagnostikprogram
- kan bestämma reparations- och reservdelsbehovet

- kan justera och reparera en maskin med användning av riktiga arbetsmetoder
- kan utföra behövliga svetsreparationer, maskinell bearbetning och ytbehandling på platsen och behärskar den baskunskap som behövs för dessa arbeten, till exempel beträffande materialens egenskaper, hållfasthet och läsning av maskinritningar
- han söka tilläggsinformation och anvisningar vid problem i service-, justerings och reparationsarbetet
- kan ta reda på de viktigaste punkterna i informationen också på ett annat språk än modersmålet.

b) Montering av tilläggsutrustning samt omändringsarbete

Examinanden

- känner till tilläggsutrustningen för maskiner för husdjursproduktion, kan montera och justera dem, reparera eventuella fel samt utföra andra eventuella omändringsarbeten
- iakttar lagar och bestämmelser vid montering av tilläggsutrustning och vid omändringsarbeten.

a) Examinanden kan anskaffa och sälja reservdelar, ansvara för lagret av reservdelar och tillbehör samt sköta lagerbokföring.

b) Anskaffning och försäljning av reservdelar, lagerföring och lagerbokföring

Examinanden

- kan anskaffa reservdelar med användning av databaserade reservdelssystem
- beaktar leveranstiderna vid anskaffning av reservdelar
- kan förutse reservdelsbehovet för säsongen
- kan upprätthålla ett lager av reservdelar och tillbehör som är tillräckligt stort med tanke på verksamheten och omsättningen
- kan sälja reservdelshelheter för reparationer och underhåll
- kan se till att lagerbokföringen är uppdaterad.

a) Examinanden kan ge råd och instruktioner till kunder samt arbeta kundinriktat.

b) Instruktions- och kundbetjäningssjärdigheter

Examinanden

- har bekantat sig med instruktionsteknik och kan instruera kunder i användning, service och justering av maskiner för husdjursproduktion enligt tillverkarens föreskrifter
- är förtrogen med goda principer för kundbetjäning och kan handla därefter
- beaktar kundernas behov och önskemål och strävar i problemsituationer efter att förhandla sig fram till en förnuftig helhetslösning
- kan marknadsföra servicetjänster och få dem utförda på tidpunkter utanför arbetstopparna
- kan beräkna service- och reparationskostnaderna samt göra en kostnadskalkyl
- känner till den konsumentskydds-, köp- och produktansvarslag som gäller handel med reservdelar och tillbehör samt reparationsvillkoren för motorfordon och deras delar och iakttar dessa förordningar och reparationsvillkor i sitt arbete.

a) Examinanden beaktar kvalitetssystemet och iakttar ekonomiska principer i sitt arbete, använder säkra arbetsmetoder samt följer miljöförordningar och -bestämmelser.

b) Iakttagande av kvalitetssystemet

Examinanden

- kan planera och organisera sitt arbete så att det utförs snabbt och ekonomiskt
- är ansvarsfull och kan tillämpa kvalitetssystemet i sin verksamhet.

b) Iakttagande av arbetarskyddet

Examinanden

- iakttar lagar och bestämmelser om arbetarskyddet samt använder hälsosamma arbetsmetoder med beaktande av till exempel temperaturen, luftkonditioneringen, olycksriskerna och ergonomin i verkstaden eller arbetsmiljön
- har avlagt certifikatet för heta arbeten och har ett giltigt intyg på det.

b) Beaktande av miljöaspekter

Examinanden

- iakttar förordningarna vid hantering av problem- och annat avfall
- fäster uppmärksamhet vid kundernas trivsel genom att hålla verkstaden, servicebilen och kundbetjäningstrumman rena och snygga.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Vid avläggandet av den här examensdelen är det viktigt att examinanderna behärskar märkesspecifik service, montering och reparation av maskiner för husdjursproduktion. Utgångspunkten för bedömningen av examensprestationerna är att få reda på hur väl examinanderna har kombinerat de praktiska färdigheterna med teorin och begreppen som ligger till grund för dessa färdigheter samt i förhållande till kraven på yrkesskicklighet för denna examensdel. Färdigheterna påvisas i huvudsak i en autentisk arbetsmiljö genom praktiska arbetsuppgifter. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan någon annan form av yrkeskunskaper användas som grund för bedömningen.

Som huvudsaklig metod för bedömning av den yrkesskicklighet som krävs används arbetsprov, färdighetstest, observation av arbete och en projektuppgift av varierande längd. Bedömningsmetoderna ska vara lämpliga för bedömning av denna examensdel. För fastställande av de kunskaper och insikter som ligger till grund för den yrkesskicklighet som krävs kan enkäter och intervjuer, självvärdering, grupp- och kamratutvärdering (peer review), skriftliga uppgifter, samtal med sakkunniga eller någon annan metod användas som stöd för det praktiska yrkesprovet för att precisera nivån på examinandens kunnande.

6 § Reservdelsfunktioner

a) Examinanden känner till hur traktorer eller lantbruksmaskiner eller maskiner för husdjursproduktion är uppbyggda samt vilka funktioner och uppgifter deras tilläggsapparater och delar har.

b) Kännedom om traktorer, lantbruksmaskiner eller maskiner för husdjursproduktion

Examinanden

- är tillräckligt väl förtrogen med tekniken, uppbyggnaden och basfunktionerna för de traktorer, lantbruksmaskiner eller maskiner för husdjursproduktion som företaget representerar för att kunna sälja riktiga redskap och reservdelar till kunderna
- kan fungera som teknisk sakkunnig vid försäljning av reservdelar
- känner igen den reservdel som kunden frågar efter och hittar den i registret
- kan avgöra om den del som behövs passar och erbjuda kunden den lämpligaste produkten bland olika alternativ
- kan kartlägga kundens behov så att han kan sälja också helheter i stället för enskilda produkter till kunden.

a) Examinanden kan anskaffa, lagra samt förpacka och avsända reservdelar och tillbehör.

b) Anskaffning och lagring av reservdelar och tillbehör

Examinanden

- känner till importörernas och partiaffärernas produkturval, kan jämföra deras priser och leveranstider och på basis av det anskaffa förmånliga produktpartier
- kan göra beställningar och är medveten om att priset påverkas av inköpsmängden samt att olika leveranssätt inverkar på kostnaderna
- kan använda och uppdatera kataloger, register, prislistor, läsapparater för filmer och dataprogram och -tillämpningar inom branschen samt ställa detaljerade frågor till kunden
- kan undersöka inkommande varupartier och utföra inventering
- känner till de vanligaste lagersystemen, principerna för placeringen av produkter i hyllor och hyllplatsernas koder
- kan upprätthålla ett lager av reservdelar och tillbehör som är tillräckligt stort med tanke på verksamheten och omsättningen samt kan förutse reservdelsbehovet för säsongen
- förstår vilken betydelse nyckeltalen för lageromsättningen och försäljningen har och hur de påverkar kostnaderna och lönsamheten.

b) Förpackning och avsändning av reservdelar och tillbehör

Examinanden

- kan förpacka och avsända reservdelar och tillbehör samt behärskar olika leveranssätt
- beaktar miljöförordningarna och bestämmelserna för avfallshantering vid tillvaratagandet av förpacknings- och fyllnadsmaterial
- känner igen arbetarskyddsriskerna och beaktar dem och arbetarskyddsbestämmelserna i sin verksamhet.

a) Examinanden behärskar personligt försäljningsarbete.

b) *Behärskande av försäljningsarbete*

Examinanden

- behärskar försäljningsarbete och dess olika skeden
- kan i sitt försäljningsarbete fokusera på den nytta och de fördelar hos produkterna som ur kundens synvinkel har betydelse för köpbeslutet
- kan marknadsföra och sälja de reservdelar och reservdelshelheter samt tillbehör som behövs vid reparationer och underhåll
- kan planera och genomföra försäljningskampanjer för enskilda butiker och göra butiksreklam och dekorationer
- behärskar användningen av olika betalmedel och finansieringsalternativ.

a) Examinanden kan ge råd och instruktioner till kunder samt arbeta kundinriktat.

b) *Instruktions- och kundbetjäningssjärdigheter*

Examinanden

- har bekantat sig med instruktionsteknik och kan instruera kunder i produktkunskap, anskaffning och användning av reservdelar samt kan ge råd för eventuella problem vid montering av delar
- är förtrogen med goda principer för kundbetjäning och kan handla därefter
- beaktar kundernas behov och önskemål och strävar i problemsituationer, till exempel i reklamationssituationer, efter att förhandla sig fram till en förnuftig helhetslösning
- känner till den konsumentskydds-, köp- och produktansvarslag som gäller handel med reservdelar och tillbehör samt reparationsvillkoren för motorfordon och deras delar och iakttar dessa förordningar och reparationsvillkor i sitt arbete
- kan beräkna kostnaderna till exempel för de delar som behövs vid reparation av en motor eller en skada
- kan samla in, förmedla och utnyttja kundrespons för att utveckla sitt arbete och sin verksamhet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Vid avläggandet av den här examensdelen är det viktigt att examinanden behärskar reservdelsfunktionerna för antingen traktorer, lantbruksmaskiner eller maskiner för husdjursproduktion. Utgångspunkten för bedömningen av examensprestationerna är att få reda på hur väl examinanden har kombinerat de praktiska färdigheterna med teorin och begreppen som ligger till grund för dessa färdigheter samt i förhållande till kraven på yrkesskicklighet för denna examensdel. Färdigheterna påvisas i huvudsak i en autentisk arbetsmiljö genom praktiska arbetsuppgifter. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan någon annan form av yrkeskunskaper användas som grund för bedömningen.

Som huvudsaklig metod för bedömning av den yrkesskicklighet som krävs används arbetsprov, färdighetstest, observation av arbete och en projektuppgift av varierande längd. Bedömningsmetoderna ska vara lämpliga för bedömning av denna examensdel. För fastställande av de kunskaper och insikter som ligger till grund för den yrkesskicklighet som krävs kan enkäter och intervjuer, självvärdering, grupp- och kamratutvärdering (peer review), skriftliga uppgifter, samtal med sakkunniga eller någon annan metod användas som stöd för det praktiska yrkesprovet för att precisera nivån på examinandens kunnande.

Beskrivning av yrket

En lantbruksmaskinmontör är en yrkeskunnig person som har specialiserat sig på montering, service och reparation av traktorer och andra lantbruksmaskiner samt maskiner för husdjursproduktion. Vanligen verkar lantbruksmaskinmontören som självständig företagare. Hans huvuduppgift är att säkerställa att lantbruksmaskinerna fungerar klanderfritt genom att utföra förhandsservice, reparera fel i maskinerna, utföra garantiarbeten och arbeten på maskinernas tilläggsutrustning samt skaffa och sälja tillbehör och reservdelar. Han är oftast representant för ett visst märke, instruktör för kunderna och förmedlare av respons från kunderna till tillverkaren eller importören av maskinen.

Lantbruksmaskinmontören ingår ett serviceavtal med tillverkaren eller importören av maskinen och är på så sätt serviceansvarig företagare på ett eget geografiskt område. Lantbruksmaskinmontören ansvarar tekniskt och ekonomiskt för den märkesspecifika servicen på sitt område. Arbetets tyngdpunkt ligger på service och reparation av traktorer samt montering, service, justering och reparation av traktordrivna lantbruksmaskiner och skördetröskor samt maskiner för husdjursproduktion inklusive reservdelsfunktionerna för dessa. Målet är att montören som sakkunnig inom sin bransch förmår svara på kundernas behov och sålunda behålla sin kundkrets. Fokus ligger allt mer på arbetets kvalitet och därför är kvalitetssystemen i allmän användning. Maskinerna och testutrustningen vidareutvecklas och deras funktioner drivs huvudsakligen med datateknik till följd av elektronisk dataöverföring. Samma har skett med informationsåtervinning, reservdelsfunktioner och fakturering.

Lantbruksmaskinmontören behärskar en avancerad teknologi, vilket utgör grunden till hans yrkesskicklighet. Han ska känna till den elteknik, hydraulik, mekanik och pneumatik som används i traktorer och andra lantbruksmaskiner och maskiner för husdjursproduktion samt veta hur maskinerna underhålls. Han ska kunna testa och reparera en maskin som har gått sönder och kunna uppskatta reparations- och servicekostnaderna enligt principerna för god kundbetjäning. Som företagare ska han känna till grundprocesserna för företagsverksamhet och driva sitt företag på ett lönsamt sätt. Han ska kunna välja säkra arbetsmetoder som inte belastar miljön i onödan. Dessutom ska han känna till principerna för kundinriktad verksamhet och komma överens med olika slags människor. Ett gott samarbete och betydelsen av att upprätthålla goda relationer framhävs också bland fackmän inom samma geografiska område. I och med att branschen förändras måste det finnas ett intresse för att vidareutveckla yrkesskickligheten och att lära sig nya saker samt i någon mån också språkkunskap.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/biblioteket
Pb 380
00531 Helsingfors
tfn: 040 348 7555
fax 040 348 7766
kirjasto@oph.fi
www.utbildningsstyrelsen.fi